

proti vpeljavi novih, kakor tudi za odpravo užé obstoječih večrazrednic na ljudskih šolah. Njegovi kolegi mu ne bodo nič kaj hvaležni za tako novo idejo, kajti obrnena je, če tudi ne proti napredku duševnemu, pa vsaj proti napredku t. j. pomnoževanju ljudskih večrazrednic. Dobro pa je vender, da tak glas pride od učiteljske strani, saj drugi kaj takega ziniti ne bi bili »kompetentni«, kakor je nekdo ob svojem času pisal i. t. d.

Tako tedaj pravi »Sočin« dopisnik. Gospodu »Vanderčku« bi jaz svetoval, naj vpridhodnje za-se hrani »svojo modrost«, ter naj ne greši takó drzno na potrpežljivost svojih kolegov. Če pa je v istini tak človekoljub, kakor se kaže, naj nam spriča to v dejanji!

Z Rake pri Krškem. Na Dolenjskem po navadi ne hodijo otroci redno v šolo. Pri nas je pa vse polno šolskih otrok. Naša dvorazrednica ima že nekaj let veliko čez 300 otrok, in to šola obiskajočih. Šolski izbi ste pa jako majhni. Zato je učiteljstvo neprenehoma prosilo, da se šola razširi. Občina in krajni šolski svet se pa kar nista hotela gibati, še c. k. okrajni šolski svet je bil počasen. Zdaj bode vender stvar v tek prišla, kajti 22. preteč. m. je bil od c. kr. okrajnega šolskega sveta ogleđ (komisijon) radi razširjenja naše šole. Beg daj kaj uspeha!

Iz Ljubljane. Minister za bogočastje in uk je deželnemu šolskemu nadzorniku gospodu Jakobu Smoleju odločil službo pri deželnem šolskem svétu na Kranjskem z uradnim sedežem v Ljubljani, ter mu izročil nadzor nad vsemi ljudskimi in srednjimi šolami.

— Društvo sv. Cirila in Metoda v podporo slovenskemu šolstvu bode se ustanovilo v Ljubljani za vse slovenske pokrajine. 28. preteč. m. bilo je posvetovanje nekaterih rodoljubov, ki so vsi spoznali nujno potrebo, da se slovensko šolstvo energičneje, ko doslej, zlasti podpira tam, kjer se vzlic v zakonu izrečeni národni ravnopravnosti slovenski deci celo prvi pouk v tujščini sili. Posvetovalo se je potem o načelih in načinu, po katerem bo društvo delovalo. Konečno se je izvolil osnovalni odbor, kateri ima sestaviti pravila ter jih predložiti vladi v potrjenje. V odbor so bili izbrani gg. L. Svetec, dr. Vošnjak, J. Murnik, prof. Toma Zupan in I. Hribar. Iz dna srca pozdravljamo to važno novico vsi slovenski učitelji; a želeli bi, da bi se to prekornostno društvo z enakim že obstoječim društvom z »Národno Šolo« porazumelo in nekako zedinilo, kajti treba bode jačinah in združenih moči zoper navale tujih šolskih društev. Beg daj srečo!

— Namestu prof. Leop. pl. Gariboldi-ja, ki ima zaradi bolezni dopust, bode v Kočevskem okraji zač. šole nadzoroval gosp. Val. Ambruž, profesor na spodnji gimnaziji v Kočevji.

— Presvetli cesar podaril je šolski občini v Dragatušu 300 gld. za zgradbo šolskega poslopja.

— Novemu knezu in skofu dr. Misiji poklonilo se je mej drugimi društvi tudi društvo v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sivetam, potem tudi profesorji srednjih šol in učiteljisc, ter učitelji in učiteljice mestnih ljudskih šol.

— Imenik šolskih oblastev, ljudskih šol, učiteljev in učiteljic na Kranjskem je v rokopisu gotov in je bil s koncem preteč. leta sklenjen, ter se bode tiskal.

— Odbor »Slovenskega učiteljskega društva« bode imel 8. t. m. pop. ob 2 sejo, h kateri uljudno vabi

predsedništvo.

Razne stvari.

Iz državnega zbora. Šolski odbor izročil je 10. preteč. m. načrt postave, gledé uravnanja troškov za pouk v verouku subkomiteju, obstoječemu iz poslancev Beer, Czerkawski in Jireček.

— »Ljudsko knjižnico« snopič po 8 kr. s poštnino vred bode izdajala Leon-ova tiskarna v Mariboru za naš priprosti národ. Na mesec prideta po dva po štiri tiskane pole obsegajoča snopiča na svetlo. Naročnina za vse leto je 1 gld. 70 kr., za pol leta 90 kr., a za četrť leta 48 kr. Ako bode delo dobro, bode nam gotovo tudi dobro došlo.

— Krasne Poezije S. Gregorčičeve so izišle v Ljubljani v drugem pomnoženem natisu, založila pl. Kleinmayer in Bamberg. Cena broširanemu iztisu je 1 gld., krasno vezanemu pa 2 gld. Pozneje bodemo morda kaj več govorili o teh zanimljivih poezijah.

— »Dolenjske Novice«. Prvi list tega novega časopisa je že na svetlem in ima prav zanimljivo vsebino: Vsakemu nekaj! V raznih predelih: »Kaj je novega v Novem Mestu«; »Naj-

boljši nauki za kmeta; »Trtna uš na Dolenjskem; »Našim rokodelcem; »Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu; »Kaj je novega po širokem svetu; »Nam se piše (dopisi); »Gospodarske stvari: Nauki za gospodinje, Poljedelstvo; »Domače vesti; »Razne vesti; »Smešnice; »Uganke; »Letina« in »O vremenu« podajajo se važne vesti in tehtni nauki. List izhaja 1. in 15. dan vsacega meseca ter velja za celo leto 1 gld., za pol leta 50 kr. Naročnina in dopise vzprejema J. Krajec v Novem mestu.

— Lira in cvetje, zbirka liričnih poezij, balad in dram, ter delo »Ljudmila in Privina« ali pokristjanjenje koroških Slovanov — pride kmalu na svetlo. Delo je spisal g. Fr. Zakrajšek v Gorici; založila in izdala Ivan Dolinar in Avgust Bremic v Trstu. Cena knjigi je 55 kr. z vračunjeno poštnino. Naročnina naj se blagovoli poslati gosp. pisatelju v Gorici, Via Cocevia 22, ali pa na uredništvo »Jurija s pušo«, Ferriera, Trst.

— Ljudsko šolstvo na Štajerskem. Ob konci avgusta 1883. l. bilo je na Štajerskem 761 javnih ljudskih šol, 20 ekspositur, 6 ekskurendo postaj, 42 zasebnih in 7 tovarniških šol. Od 761 javnih šol bilo je 420 večrazrednih, 341 jednorazrednih, 29 deških, 23 dekliskih in 709 mešanih. Na 651 solah poučevalo se je celi dan, na 110 pa samo pol dneva. Po jeziku, v katerem se poučuje, bilo je 526 nemških, 160 slovenskih in 75 mešanih šol, v katerih se je torej poučevalo v obeh deželskih jezikih. Otrók v dobi ali starosti za šolo je bilo 164.258; 452 so jih izbrisali kot nesposobnih za šolanje. Vpisali so torej 159.706 otrok; obiskovalo šolo pa je v resnici le 151.380, torej je brez šolskega ponka ostalo 8326, t. j. 5,3% proti 5,6% od leta 1882. Poučevalo je na ljudskih solah poleg 3 ravnateljev 399 nadučiteljev, 546 učiteljev, 320 podučiteljev in 72 pomočnih učiteljev, dalje 5 nadučiteljic, 45 učiteljic, 242 podučiteljic in 18 pomočnih učiteljic, vkup 1650 oseb. Vse so postavno za poučevanje sposobljene, razven 39. Za poučevanje deklic v ročnih delih skrbelo se je na 414 solah, za kar je bilo nastavljenih 285 učiteljic za ročna dela. Stroški za to učiteljsko osobje so znašali, in sicer redne plače: 946.740 gld., starostne priklade: 63.260 gld., podpore: 1080 gld., za učiteljske okrajne knjižnice: 630 gld., za učiteljske konferencije: 3230 gld. in raznih potroškov: 2660 gld., vkup 1.017.600 gld.

— Šolstvo na Tirolskem. Tirolci podpisujejo prošnjo na državni zbor, naj bi se šolska postava preuredila tako, da bi otroci hodili le šest let vsak dan v šolo, potem pa do šestnajstega leta v nedeljsko šolo. Tudi prosijo, naj bi se učiteljski pripravniki vzgojevali v krščanskem duhu, da bi bili potem verui in pobožni učitelji. Prav tako!

Razpis učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. Na enorazrednici v Ihanu s 450 gld. letne plače in s stanovanjem. Prošnje c. kr. okrajnemu šolskemu svetu v Kamenik do 31. t. m. — V Postojnskem okraji: učiteljske službe v Postojini, v Trnji in v Vrbovem s 450 gld. letne plače; do konec jan. t. l. c. kr. šolskemu svetu v Postojini. — Na enorazrednici v Toplem Rebru s 400 gld. letne plače in s stanovanjem; do 10. t. m. c. kr. okrajnemu šolskemu svetu v Novem Mestu.

Vabilo na naročbo

„Učiteljskega Tovarša“ za 1885. l.

V poslednjem listu štiriindvajsetega tečaja vabili smo slovensko učiteljstvo in rodoljube na naročbo našega lista, kateri praznuje danes svoj petindvajseti rojstveni god. Prijatelji, domoljubi, darujte mu vezilo z obilnim, prav obilnim naročevanjem, ter podpirajte naš trud umstveno in tvarno. Delajmo neugnano za omiko in blagor našemu milemu národu!

„Učiteljski Tovarš“ stane vse leto 3 gld., a pol leta 1 gld. 50 kr.

Naročnina, prosimo, naj se nemudoma pošilja založništvu (ne uredništvu).

Uredništvo in založništvo.

Listnica upravnitva: Gosp. R. Š. v M.: Vzprejeli 6 gld. kot naročnino za l. 1884. in 1885. Druga polovica iz l. 1883. z 1 gld. 50 kr. še neporavnana. — Gosp. J. Š. v T.: Druga polovica l. 1884. še neporavnana.

UČITELJSKI
TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Petindvajseto leto.

1885.

Odgovorni urednik:

Andrej Praprotnik,

nadčitelj in voditelj z zlatim križem s krono za zasluge na I. mestni 5 razredni deški ljudski šoli, ud. c. k. deželnega šolskega sveta in c. k. izpraševalne komisije za občne ljudske in meščanske šole v Ljubljani.

V Ljubljani.

Natisnil in založil Rudolf Milic.